

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ**

Αθήνα, 3-6-2014

Αριθ. πρωτ: 6875/72447

**Ταχ . Δ/ση: Λ. Συγγρού 150
Ταχ. Κώδικας: 176 71 - ΚΑΛΛΙΘΕΑ
TELEFAX: 210 92.12.090
Πληροφορίες: Διον. Βλάχος
Τηλέφωνο: 210 928.72.38
Email: syg032@minagric.gr**

Προς: ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ

Θέμα: «Διαδικασίες σχετικά με τον επίσημο έλεγχο των υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων, πάνω και μέσα σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης»

1. ΣΚΟΠΟΣ

Με την παρούσα εγκύκλιο κωδικοποιούνται και περιγράφονται οι νομοθετικές διατάξεις, οι ενέργειες των αρχών και κάθε άλλη απαραίτητη πληροφορία που απαιτείται από τις ελεγκτικές αρχές για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων πάνω και μέσα σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης.

2. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

Η δειγματοληψία των φυτικών προϊόντων διενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα Α του με αριθ. πρωτ. 3316/36486/28-3-2012 εγγράφου της Συντονιστικής Εθνικής Αρχής που αφορά την Κατευθυντήρια Οδηγία Διενέργειας Δειγματοληψίας Υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης.

Η μέθοδος δειγματοληψίας που εφαρμόζεται ορίζεται με τη με αριθ. 91972/2003 (ΦΕΚ Β'123) Κοινή Υπουργική Απόφαση περί «Καθιέρωσης κοινοτικών μεθόδων δειγματοληψίας για τον επίσημο έλεγχο των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων μέσα και πάνω σε προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης και κατάργηση της ΚΥΑ 236429/1983 (Β106), σε εναρμόνιση προς την οδηγία 2002/63/ΕΚ της Επιτροπής της 11^{ης} Ιουλίου 2002».

Κατά τη δειγματοληψία συμπληρώνεται απαραίτητως το συνημμένο Πληροφοριακό Δελτίο Δείγματος και Πρακτικό Δειγματοληψίας, σύμφωνα με το Παράρτημα Α του με αριθ. πρωτ. 3316/36486/28-3-2012 εγγράφου της Συντονιστικής Εθνικής Αρχής.

3. ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ-ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι αρμόδιες αρχές και τα επίσημα εργαστήρια ελέγχου καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 3 του ν.4036/2012 (Α'8), με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού.

Σε εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, με τη με αριθ. πρωτ. 11324/113170/1-11-2012 (ΦΕΚ Β' 3225) Κοινή Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΑΔΑ: Β4Μ4Β-Τ26) σχετικά με τον καθορισμό των αρμοδίων αρχών και των αρμοδιοτήτων για την εφαρμογή του ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8) σε θέματα ελέγχων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και των υπολειμμάτων τους, καθορίστηκαν οι αρμόδιες αρχές και τα επίσημα εργαστήρια ελέγχου υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων, πάνω και μέσα σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης.

4. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι εκθέσεις εξέτασης (ή οι εκθέσεις δοκιμών ή τα Δελτία Αναλύσεων) των εργαστηρίων που πραγματοποιούν τις αναλύσεις των επισήμων δειγμάτων (Εθνικά εργαστήρια αναφοράς καθώς και τα Εργαστήρια Επισήμων Ελέγχων) πρέπει να περιγράφουν τον σκοπό του επισήμου ελέγχου (π.χ. εθνικό πρόγραμμα, κοινοτικό συντονισμένο πρόγραμμα, Έλεγχος Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 669/2009), τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε καθώς και τα αποτελέσματα.

Στις αναλύσεις υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων που πραγματοποιούνται από τα Εθνικά Εργαστήρια Αναφοράς καθώς και τα Εργαστήρια Επισήμων Ελέγχων η αβεβαιότητα της μέτρησης καθορίζεται, σύμφωνα με την κατευθυντήρια οδηγία της Ε.Ε. (SANCO/12571/2013 19 November 2013 rev.0: *"Guidance document on analytical quality control and validation procedures for pesticide residues analysis in food and feed"*) για φρούτα και λαχανικά σε 50% (αντιστοιχεί σε διάστημα εμπιστοσύνης 95%), δηλαδή ορίζεται: $\pm 50\%$ του αποτελέσματος.

Σε περίπτωση που το αποτέλεσμα της εργαστηριακής ανάλυσης καταδεικνύει παράβαση του ν.4036/2012 (Α'8) ή καθιστά το τρόφιμο επιβλαβές για την υγεία μετά από εκτίμηση της διατροφικής επικινδυνότητας (EFSA: PRIMo – Pesticide Residue Intake Model), η αρμόδια ελεγκτική αρχή που έλαβε το εξεταζόμενο δείγμα παρέχει στον υπεύθυνο επιχείρησης, παραγωγό, έμπορο, εισαγωγέα, που υπόκειται σε επίσημο έλεγχο, αντίγραφο της έκθεσης εξέτασης, που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο. Αντίγραφο της έκθεσης εξέτασης δύναται να παρέχεται και σε κάθε άλλη περίπτωση, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, εφόσον η αναπαραγωγή της έκθεσης αυτής γίνεται μετά από έγγραφη άδεια από το εργαστήριο που πραγματοποίησε τη δοκιμή (ανάλυση) και δεν δύναται να χρησιμοποιηθεί για προβολή για διαφημιστικούς ή για εμπορικούς σκοπούς.

Όλα τα Εργαστήρια Επισήμων Ελέγχων για τα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων πρέπει να διαθέτουν την εμπειρογνωμοσύνη, τον εξοπλισμό και τις υποδομές που απαιτούνται για να διενεργούν αναλύσεις, δοκιμές ή διαγνώσεις στα δείγματα, σύμφωνα με την κατευθυντήρια οδηγία της Ε.Ε. (SANCO/12571/2013 19 November 2013 rev.0: *"Guidance document on analytical quality control and validation procedures for pesticide residues analysis in food and feed"*).

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕΣΩ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

Η αξιολόγηση της συμμόρφωσης με την ισχύουσα νομοθεσία μέσω των αποτελεσμάτων των εργαστηριακών αναλύσεων για υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων διενεργείται:

Α. Από τα Εργαστήρια Επισήμων Ελέγχων όσον αφορά το βαθμό συμμόρφωσης με τα ανώτατα επιτρεπτά όρια υπολειμμάτων (MRLs), όπως αυτά ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005. Για το λόγο αυτό, τα ευρήματα των εργαστηριακών αναλύσεων πρέπει κατ' ελάχιστον να καταγράφονται στην Έκθεση Εξέτασης κατ' αντιπαραβολή με τα αντίστοιχα MRLs. Για την αξιολόγηση της υπέρβασης συγκρίνεται η τιμή της συγκέντρωσης του υπολείμματος, αφαιρουμένης της αβεβαιότητας της μέτρησης με την αντίστοιχη τιμή MRL.

Η ελεγκτική αρχή που έστειλε το δείγμα στο Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου είναι αρμόδια για την άμεση εφαρμογή των ενεργειών που προβλέπονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4036/2012 (Α'8), μετά τον εντοπισμό υπέρβασης των ανώτατων επιτρεπτών ορίων υπολειμμάτων (MRLs), όπως αυτά ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005 και συγκεκριμένα των οριζόμενων στα άρθρα 13 και 14 του ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8).

Β. Από την αρμόδια ελεγκτική αρχή που έστειλε το δείγμα στο εργαστήριο, ή και από τη Συντονιστική Εθνική Αρχή στην οποία κοινοποιούνται τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων, όσον αφορά κατά πόσον η συγκέντρωση του υπολείμματος που ανιχνεύτηκε προέρχεται από τη χρήση εγκεκριμένου γεωργικού φαρμάκου, σύμφωνα με τα οριζόμενα επί της συσκευασίας του.

Σχετικά με τα ευρήματα μιας εργαστηριακής ανάλυσης υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων, η νομοθεσία που εφαρμόζεται είναι η εξής:

Περίπτωση	Διατάξεις ν.4036/2012 (Α'8)
Εάν οι συγκεντρώσεις των δραστικών ουσιών που ανιχνεύθηκαν, αφαιρουμένης της αβεβαιότητας της μέτρησης, υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια υπολειμμάτων (MRLs), όπως αυτά ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005:	Άρθρο 13 (διοικητικές κυρώσεις) Άρθρο 14 (ποινικές κυρώσεις)
Εάν οι δραστικές ουσίες που ανιχνεύθηκαν καταδεικνύουν ή είναι πιθανόν να καταδεικνύουν χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στερούμενων άδεια διάθεσης στην αγορά στη χώρα μας (μη εγκεκριμένων):	Άρθρο 9 παρ. 3 (διοικητικές κυρώσεις) Άρθρο 10 παρ. 3 (ποινικές κυρώσεις)
Εάν οι δραστικές ουσίες που ανιχνεύθηκαν καταδεικνύουν ή είναι πιθανόν να καταδεικνύουν χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στερούμενων έγκριση για χρήση στην καλλιέργεια όπου ελέγχθηκε:	Άρθρο 45 παρ. 3 (διοικητικές κυρώσεις)
Εάν υπάρχουν πολλαπλά υπολείμματα τα οποία αντιστοιχούν σε συνδυασμό των ανωτέρω περιπτώσεων:	Συνδυασμός διατάξεων των ανωτέρω περιπτώσεων
Εάν οι συγκεντρώσεις των δραστικών ουσιών που ανιχνεύθηκαν, αφαιρουμένης της αβεβαιότητας της μέτρησης, δεν υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια υπολειμμάτων (MRLs), όπως αυτά ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005 αλλά από την εκτίμηση της διατροφικής επικινδυνότητας (προστιθεμένης της αβεβαιότητας της μέτρησης) προκύπτει επικινδυνότητα:	Λαμβάνονται μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας με εντολή της Συντονιστικής Εθνικής Αρχής
Σε κάθε άλλη περίπτωση	Δεν απαιτούνται ενέργειες

Ως σημαντικές συγκεντρώσεις γεωργικών φαρμάκων θεωρούνται συγκεντρώσεις που δεν είναι μικρότερες από 0,01 mg/kg, εκτός εάν υφίστανται ειδικοί τεχνικοί λόγοι για μεγαλύτερες του 0,01 mg/kg τιμές (π.χ. αναλυτική ικανότητα μέτρησης μιας δραστικής κλπ).

6. ΈΝΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ

Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων (παραγωγοί, έμποροι, εισαγωγείς), των οποίων τα αγαθά υπόκεινται σε δειγματοληψία, ανάλυση, δοκιμές στο πλαίσιο των επίσημων ελέγχων έχουν το δικαίωμα να ζητούν δεύτερη πραγματογνωμοσύνη και συγκεκριμένα την κατ' ένσταση δεύτερη εργαστηριακή ανάλυση.

A. Αίτηση

Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την υποβολή έγγραφης αίτησης, η οποία κατατίθεται στο Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου που διενήργησε την εργαστηριακή ανάλυση μέσα σε χρονικό διάστημα **δέκα πέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της έκθεσης ελέγχου**. Για το παραδεκτό της αίτησης απαιτείται η υποβολή παραβόλου τριακοσίων ευρώ (300 €), σύμφωνα με τη με αριθ. 8503/94606/2013 (ΦΕΚ Β'2016) Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

B. Διενέργεια κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης

Ο υπεύθυνος της επιχείρησης, παραγωγός, έμπορος, εισαγωγέας έχει τη δυνατότητα να ζητήσει τεκμηριωμένη επανάληψη της ανάλυσης από άλλο αναλυτή του εργαστηρίου, που πραγματοποίησε την πρώτη ανάλυση. Σε περίπτωση αδυναμίας του εργαστηρίου η απόφαση για την δεύτερη ανάλυση λαμβάνεται από την αρμόδια αρχή σε συνεργασία με το αρμόδιο Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς που είναι και σημείο επαφής με την Ε.Ε.

Τυχόν δεσμευθέν φορτίο παραμένει υπό επίσημη κράτηση με σκοπό τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας, μέχρι την έκδοση των αποτελεσμάτων της κατ' ένσταση αναλύσης. Αν η δεύτερη ανάλυση αποδείξει βάσιμους τους αναφερόμενους στην ένσταση ισχυρισμούς το παράβολο επιστρέφεται.

Η κατ' ένσταση δεύτερη εργαστηριακή ανάλυση μπορεί να πραγματοποιηθεί **παρουσία ιδιώτη χημικού**, που θα ορίσει γραπτά ο ενδιαφερόμενος και οι οποιεσδήποτε παρατηρήσεις ή διαφωνίες να πρέπει να διατυπωθούν και να τεκμηριωθούν στην έκθεση ανάλυσης που συμπληρώνεται και συνυπογράφεται, πριν την αναχώρηση του χημικού από το Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου που θα πραγματοποιήσει την κατ' ένσταση 2^η εξέταση.

Ο καθορισμός της ημερομηνίας της 2^{ης} εξέτασης γίνεται σε εύλογο χρονικό διάστημα και μετά από συμφωνία του χημικού με το Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου.

Η κατ' ένσταση ανάλυση πραγματοποιείται στο υπάρχον ομογενοποιημένο επαναληπτικό εργαστηριακό δείγμα που φυλάσσεται στο Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου (στην κατάψυξη), σύμφωνα με τη με αριθ. 91972/2003 (ΦΕΚ Β'123) Κοινή Υπουργική Απόφαση, μέσα σε χρονικό διάστημα εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής εργαστηριακής ανάλυσης.

Γ. Έκθεση ελέγχου κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης

Το Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου συντάσσει την Έκθεση Ελέγχου της κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης, η οποία συνυπογράφεται από τον εκπρόσωπο του Εργαστηρίου Επισήμου Ελέγχου και από τον παριστάμενο ιδιώτη χημικό, που τυχόν όρισε ο υπεύθυνος της επιχείρησης ή του παραγωγού ή του εμπόρου ή του εισαγωγέα, ο οποίος μπορεί να εκθέσει γραπτώς τις αντιρρήσεις του επί των αποτελεσμάτων ή των μεθόδων της ανάλυσης.

Η Έκθεση Ελέγχου της κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης αποστέλλεται από το Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου στην αρμόδια ελεγκτική αρχή που έστειλε το δείγμα και στη Συντονιστική

Εθνική Αρχή και λαμβάνεται υπόψη για την αξιολόγηση του τροφίμου που εξετάστηκε. Η Έκθεση Ελέγχου της κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης είναι οριστική και τελεσίδικη.

7. ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΟΡΤΙΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 13, παρ. 1 του ν.4036/2012 (Α'8) φυτικά προϊόντα ή προϊόντα πρώτης μεταποίησης που φέρουν υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων υψηλότερα από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια, όπως αυτά ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005 δεσμεύονται.

Η δέσμευση διενεργείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του ν.4235/2014 (Α'32). Η παρακολούθηση, ανάκληση ή απόσυρση ή/και καταστροφή διενεργείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του ν.4235/2014 (Α'32).

Η με αριθ. 332622/2001 (ΦΕΚ 115/τ. Β'/05-02-2001) Κοινή Υπουργική Απόφαση περί «Καθορισμού της διαδικασίας κατάσχεσης, καταστροφής, μεταποίησης ή επανεξαγωγής εισαγομένων ή εντός της χώρας παραγομένων και διακινουμένων φυτικών προϊόντων που φέρουν υπολείμματα φυτοπροστατευτικών ουσιών πάνω από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια» παύει να ισχύει στο σύνολό της από την ημερομηνία έκδοσης (11-2-2014) του ν.4235/2014 (Α'32).

8. ΕΠΙΒΟΛΗ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

Η αποστολή των φακέλων στη Δικαιοσύνη γίνεται από την αρμόδια ελεγκτική αρχή που έλαβε το δείγμα μετά την ολοκλήρωση των απαραίτητων ενεργειών, οι οποίες προβλέπονται στις αντίστοιχες διατάξεις του ν.4036/2012 (Α'8).

Η παρούσα εγκύκλιος αναρτάται στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Μ. ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΠΡΟΣ:

1. Περιφερειακές Ενότητες
Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής
Έδρες τους

2. Π.Κ.Π.Φ. & Π.Ε.
Έδρες τους

3 Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο
Τμήμα Ελέγχου Γεωργικών Φαρμάκων
Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γ.Φ.,
Στ. Δέλτα 8,
145 61 – ΚΗΦΙΣΙΑ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Θ. Λεονταρίδη
Αχαρνών 2,
ΕΝΤΑΥΘΑ
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μ. Κορασίδη
Αχαρνών 2,
ΕΝΤΑΥΘΑ
3. Γραφείο Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Φυτικής Παραγωγής κ. Κ. Αγγελάκη
Αχαρνών 2,
ΕΝΤΑΥΘΑ